

FRA borde veta om Ryssland och Georgien

Sommarens stora debatt om FRA-lagen handlar inte bara om ny informationsteknik, den personliga integritetens okränkbarhet och en regerings halsstarriga oförmåga att hantera oförutsedda opinionsstormar. Den visar framför hur illa det går när man försöker anpassa gamla försvarsstrukturer till ett nytt, alltför vittomfamnande säkerhetsbegrepp.

Åtminstone till för en månad sedan har den dominerande diskussionen om försvars- och säkerhetspolitik i Sverige berört allt möjligt utom traditionellt territorialförsvar. Dagens säkerhetshot är klimatförändringar och andra miljökatastrofer, epidemier, etniska och religiösa motsättningar, organiserad brottslighet, sårbar infrastruktur och terrorism. För att möta dessa hot sägs vi behöva ett ”sällsamt försvar” på hemmaplan och medverkan i militär internationell krishantering i främst Afrika och Mellanöstern.

Denna förändrade hotbild, som naturligtvis innehåller en hel del sanning, har som vi alla sett varit svår att hantera för försvarsberedningar och försvarsmakt. Behövs egentligen något militärt försvar längre och vad ska vi ha för försvarsstyrkor i stället? Mest omstritt i svensk diskussion har varit förslag om militärt och polisiärt samarbete i terrorismbekämpning. Terrorism betraktas fortfarande som brottslighet snarare än krigföring, som en polisiär uppgift mer än militär.

Försvarets radioanstalt, FRA, och dess signalspaning tillhör den hårda kärnan i den traditionella säkerhetspolitiken för militärt försvar av Sveriges territorium. Dess uppgift är att avlyssna all strategisk kommunikation i vårt närområde för att vi tidigt ska veta om vad som direkt eller indirekt innebär ett militärt hot mot Sverige. Under kalla kriget utvecklade FRA enligt samstämmiga bedömningar en imponerande förmåga att på så sätt hålla reda på vad Sovjetunionen planerade och hade för sig militärt. Den var jämte flygvapnet juvelen i en måhända med tiden allt slitnare svensk försvarskrona, som upprätthöll särskilt USA:s uppskattning av det alliansfria Sveriges försvarsförmåga.

Att ett sådant organ behöver möta förändrade tekniska förutsättningar i digital, eterburen kommunikation är en sak. Men att ett sådant organ också – som det i sommarens debatt ofta formulerades – behöver anpassas till de nya säkerhetshoten övertygar inte. Om såväl organiserad brottslighet som terrorismbekämpning i övrigt betraktas som polisiära uppgifter – med de svåra integritetsavvägningar det redan innebär – ska väl inte FRA automatiskt släppas in där militären i övrigt ska hålla sig i bakgrunden.

Efter den ryska inmarschen i Georgien för en månad sedan, står den gamla territoriella säkerheten och den klassiska ryska hotbilden åter i centrum. Det gör tillvaron både enklare och mer krävande för FRA. För att inte hamna fel i nya försvarsåtgärder, skulle vi behöva FRA:s grundkunskaper om vad som egentligen händer i Ryssland och om ryska långsiktiga avsikter.

Även om spionorgan inte berättar om sin verksamhet, borde FRA veta mycket om vad som varit på gång i södra Kaukasus i sommar. Kanske har den svenska regeringen vågat kritisera Ryssland så anmärkningsvärt tydligt och ensidigt på grund av kunskaper om omständigheter och bakomliggande motiv som den fått genom FRA. I alla fall borde det vara så.

ANDERS MELLBOURN